

en el Princ. (amb caràcter afectiu o augmentatiu), i generalitzat en el P. Val. (Renat, «El Camí», 14-iv-34), on ja devia ser preferit en temps de Martorell; «ningun *geperut* / se coneix la sua *gepa*» 1736, *Adages* de CROs (p. 80); jo mateix l'hi he sentit, i segurament es refereix figuradament a una prominència rocosa el nom de la *Font de gèpa* en el terme d'Alcoleja (1962): del ll. GIBBA sinònim ja antic però menys freqüent que GIBBUS; també en port. *geba*, i en castellà (on *giba* és llatínisme poc antic) una forma *chepea* (amb variant desueta *cheba*, *RHispan.* XVIII, 56) ha tingut considerable difusió dialectal (arag., Boraó; murc., RmzXarrià; ast., Rato), que fa sospitar que allí tingui arrels mossàrabs; no és absurd pensar, doncs, que això hagi pogut ajudar a la preferència valenciana, i encara menys és necessari, car tant *geperut* com els fets paral·lels d'altres geminades (*retre*, *almugatèn* etc.) indiquen que els ensoordiments, en cas de geminació, es produeixen sense intervenció d'ultracorreccions morisques.

Geperut [fi S. XIII]: «Sant Francesc --- lo diable s'esforçà mot que --- agués en son coratge una femna *geperuda* que era de la sua ciutat, e él pequera ab ela, mas él fo confortat per Déu», *VidesR* (215r1, n. 3), trad. «feminam quandam *gibbosam* cordi ejus immitit» (663.20); «vici apparexent és: *geperut* d'enant o de tras, e senyal de nafres, orbetat, rancaylós, laganyós, erniós ---», *CostTort.*, 380; «lo casup del *Geperut*», lloc doc. a Clairà l'any 1345 (*InvLC*).

Eiximenis: «Los *geperuts* són aguts e entrecuydats, e luxuriosos e ab maliciosos pensaments», «comunament los borts són pus erguyllosos que altres; e los *geperuts*, pus oltracuydats e pus sabentols; e si han senyoria, tornen diables», «veurà que los *geperuts* se jacten sovín de bell cors e de moltes enamorades» (*Terç*, 55v, 288, 384); «lo *gep* despargent, d'enant e de tras, e fa menysprear la persona qui és així *geperuda*», Genebreda (*Boeci*, 118); «moltes coses en menyspreu del dit Antígono, dient que ere poc en persona e *geperut* ---», *Breviloqui* de J. de Galles (p. 135); «les cristianes, / juhies, mores, / negres e lores, / roges e blanques / ---», «al començar a enfornar / sens bon acort, / lo pas fa tort, / clotós, morrut / e *geperut*», JRoig (*Spill*, 427, 6254), *geperut*, *Voc Cat. Al.* 1502, § 1612; cf. «al enfornar se fan los pans *geperuts*», CROs (*Adages*, p. 45); «Juan Domènech, *jeperut*, asseunador», mall. c. 1521 (en un supl. p. p. Quadrado al seu llibre, *BSAL* VI, 13b).

Fins avui segueix essent d'ús general i quasi exclusiu,¹ sense excloure'n ni l'eiv. (PzCabre.) ni el val. meridional: MGadea (*T. del Xè* I, 106; III, 43, amb variant *gepelut* I, 136); lo *geperut* NL menor en terme d'Alacant (amb lo, que indica concreció onomàstica ja antiga), i *Penya 'l gaperut* en el de Monòver (1963); també *zeperuts*, peix fluvial (que a Puigverd de Ll. pesquen a les basses, junt amb *tenques*, *anguiles* i *barbs* (1964). +*Geperudesa*. *Desengeperudar*.

Crec que amb raó admeten M-Lübke (*REW*, 3753) i Baist (*ZRPb* v, 233) l'existència d'un llatí vulgar *GIBBERŪTUS, derivat del ll. arcaic GIBBER, -ĒRIS 'gep', 'geperut' [Lucili, Varró, i encara documentat en temps

imperials], variant de GIBBUS: derivat pel ll. vg. segons el model de CORNU/CORNŪTUS. Els dubtes d'AM-Alcover (*BDLC* II), fundats en l'existència de formacions catalanes com *llargarut* / *-guerut*, s'han de deixar córrer, no sols per la història antiga, modrida i constant del mot en la nostra llengua, sinó davant el fet que aquesta formació troba eco a Itàlia, no sols en l'it. ant. *gomberuto* (S. XIV, Dom. Cavalca; i coetani anònim, en la *Crusca*) sinó també en la forma *émarrità* «gobbo» de Basilicata (a Matera, *ZRPb* XXXVIII, 267, parlar on tota ú esdevé í, p. 139; un oc. ant. *geberut* sols ha estat citat en el *TdF*, s. v. *gibous*, i no sembla confirmat en textos); argument més vàlid seria la manca de síncope de la -e- pretònica, però tampoc no em sembla sòlid car darrera l'anòmal sil·labegit causat per la -bb- era natural que hi hagués resistència a la síncope, i el paralelisme dels mots en -eria, -arut etc., no podia deixar de consolidar-ho.

Altrament, el que, en canvi, és més versemblant, i fins més probable és que sigui en la creació del sufix compost -erut de *boterut*, *llargarut* / *-erut*, *fredeluc* / oc. ant. *frejuluc*, *bequerut* (ací, I, 742a3-14, del qual no calia separat, *becarrut*, ib., n. 5) etc., que *geperut* hagi tingut influència més o menys decisiva. No ha existit el sinònim *gepic* presumit per *AlcM*,² car es tracta del diminutiu *Jepic* de *Jep* = *Jep* (així *DAG.*), popularment usat en forma pintoresca per la gent del Gironès, en la frase *Ab Sant Jepic!*, per corregir en forma florejada els petits que van encorbats per mandra (la meua tia gironina solia dir-nos-ho severa als meus cosins i a mi, c. 1910, amenitzant-ho amb un clatellot o una estirada d'orelles).

Possiblement manllevat d'un dialectalisme o arcaisme italià és l'hapax usat per NFranch en la seva versió del *Corbatxo* boccaccese, *giboria*: «lurs membres e ls cabells, que ab tant estudi han fet bells, ab les corones e garlandes enamorades, e va<1>luts e draps, e [lleg. a] tants ornaments e tantes falagueries e tantes *gibories* los sotmeten ---» (*BDLC* XVII, 42): el context demana alguna cosa com 'torsió forçada, deformació' (no pas «falòrnia, bagatella» com opina Moll), per més que hi hagi ací *ciance* en l'obra de Boccaccio, al capdavant mot de sentit vague, i la *Crusca* cita un pasatge del mateix Boccaccio on *ciancioso* significa «vez-zoso, leggiadro». Potser un *gibbosità* italià en lloc del modern *gibbosità* 'geperudesa'; *giburries* 'aliments passats' (usat a Olot per als porcells, segons *AlcM*) pot venir també d'alguna reminiscència d'aquell italianisme.

Gibós, gibositat (gelbositat?).

Gepada. Gepar. Gepat a Guardamar (murc. *chepao*, RZxarrià). *Geperol. Agepir* (cf. *AJUPIR*); *agepida, agepidor. Engepat. Engepit*.

¹ S'ha usat un *gebut* en algun parlar extrem-occidental: Gadesa (Amades, *Excursions* II, 289) i Maella (*AlcM*). D'ací potser *Gebut*, despoblat del terme de Lleida [1359, *CoDoACA* XII, 24], del qual, és veritat, es pot aduir algun indici d'origen aràbic; com apuntó en E. T. C., això ben incert, cf. els noms de lloc valencians *Gepa* i *Geperut* aplicats